

ЧАСОПИС КИЇВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ПРАВА

Український науково-теоретичний часопис

Заснований
у жовтні 2001 року

2021/2

Виходить
4 рази на рік

Київський університет права НАН України
Інститут держави і права імені В.М. Корецького НАН України

ISSN 2219-5521

«Часопис Київського університету права» внесено до переліку фахових видань
за спеціальністю «Юридичні науки», категорія «Б»
(наказ Міністерства освіти і науки України № 1643 від 28.12.2019)

Журнал внесено до міжнародних наукометричних баз

HeinOnline (США)
та
«Index Copernicus International» (Польща)

Рекомендовано до друку
Вченою радою Інституту держави і права імені В.М. Корецького НАН України
(протокол № 6 від 01.07.2021)
Вченою радою Київського університету права НАН України
(протокол № 2 від 15.06.2021)

Передплатний індекс 23994

Редакційна колегія

Шемшученко Ю.С. – доктор юридичних наук, професор, академік НАН України, директор Інституту держави і права імені В.М. Корецького НАН України (*головний редактор*);

Бошицький Ю.Л. – кандидат юридичних наук, професор, заслужений юрист України, ректор Київського університету права НАН України (*заступник головного редактора*);

Ходаківська Т.В. – завідувач відділу Київського університету права НАН України (*редактор*);

Андрійко О.Ф. – доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України, заслужений юрист України, завідувач відділу Інституту держави і права імені В.М. Корецького НАН України;

Батанов О.В. – доктор юридичних наук, професор, провідний науковий співробітник Інституту держави і права імені В.М. Корецького НАН України;

Білоцький С.Д. – доктор юридичних наук, професор, професор Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Гулієв А.Д. – доктор юридичних наук, професор Національного авіаційного університету;

Короєд С.О. – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри Університету Короля Данила;

Костенко О.М. – доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України, заслужений діяч науки і техніки України, завідувач відділу Інституту держави і права імені В.М. Корецького НАН України;

Кулинич П.Ф. – доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України, провідний науковий співробітник, керівник сектору Інституту держави і права імені В.М. Корецького НАН України;

Ладиченко В.В. – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри Національного університету біоресурсів і природокористування України;

Малишева Н.Р. – доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України, заслужений юрист України, завідувач відділу Інституту держави і права імені В.М. Корецького НАН України;

Медведєва М.О. – доктор юридичних наук, професор Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Оніщук М.В. – доктор юридичних наук, професор, ректор Національної школи суддів України;

Пархоменко Н.М. – доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України, заслужений юрист України, вчений секретар Інституту держави і права імені В.М. Корецького НАН України;

Подорожна Т.С. – доктор юридичних наук, доцент, професор Львівського торговельно-економічного університету;

Попко В.В. – доктор юридичних наук, професор Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Савчук К.О. – кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник, старший науковий співробітник Інституту держави і права імені В.М. Корецького НАН України;

Сімутіна Я.В. – доктор юридичних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник Інституту держави і права імені В.М. Корецького НАН України;

Софінська І.Д. – доктор юридичних наук, доцент, професор Навчально-наукового Інституту права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка»;

Тимченко Г.П. – доктор юридичних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник Інституту держави і права імені В.М. Корецького НАН України;

Удовика Л.Г. – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри Запорізького національного університету;

Усенко І.Б. – кандидат юридичних наук, професор, заслужений юрист України, завідувач відділу Інституту держави і права імені В.М. Корецького НАН України;

Шатіло В.А. – доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, завідувач кафедри Національного транспортного університету;

Шимон С.І. – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана;

Шпакович О.М. – доктор юридичних наук, професор, професор Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Іноземні члени редакційної колегії

Амір Ібрагім огли Алієв – доктор юридичних наук, професор, декан юридичного факультету Бакинського державного університету (Азербайджан);

Райнер Арнольд – доктор права, професор Університету Регенсбурга (Німеччина);

Вільям Е. Батлер – доктор права, іноземний член НАН України, заслужений професор Лондонського університету, професор Школи права Університету штату Пенсильванія (США);

Адам Махарадзе – доктор юридичних наук, професор, декан юридичного факультету Батумського державного університету імені Шота Руставелі (Грузія);

Вероніка Сікора – доктор права, професор, декан юридичного факультету Дебреценського університету (Угорщина);

Герберт Шамбек – доктор права, професор (Австрія);

Анджей Шміт – доктор права, професор, завідувач кафедри факультету права та управління Гданського університету (Польща).

ЗМІСТ

<i>Шемшученко Ю.С., Бошицький Ю.Л., Ходаківська Т.В.</i> Часопису Київського університету права – 20 років	11
Видатні правознавці України	
<i>Музика І.В.</i> Правознавець-енциклопедист Євген Васильович Спекторський (1875–1951)	14
Теорія та історія держави і права. Філософія права	
<i>Копча В.В.</i> Правові методи дослідження явища: загальні поняття, структура, інструментарій	20
<i>Стовпець О.В.</i> Теоретико-правові аспекти нового кейнсіанства й лібертаріанства в сучасних державознавчих дискусіях	24
<i>Білаш О.В., Менджул М.В.</i> Особливості правосуб'єктності релігійних організацій в Україні: теоретичний та практичний аспект	29
<i>Васецький В.Ю.</i> Суттєві соціально-політичні події як витоки змін у сфері забезпечення прав і свобод людини	35
<i>Кахнич В.С.</i> Євген Коновалець – яскравий студент юридичного факультету Львівського університету (1909–1914)	39
<i>Рязанов М.Ю.</i> Особливості права Запорізької Січі у правовій спадщині України	43
<i>Єгоров П.В.</i> Змішана форма надання безоплатної юридичної допомоги: моделі та зарубіжний досвід	47
<i>Радзівський Д.І.</i> Юридична техніка актів земельного законодавства: теоретико-методологічні підходи до розуміння	51
<i>Шеховцова Т.О.</i> Ісламський стандарт прав людини: тенденції трансформації під впливом глобалізаційних процесів	55
Конституційне право. Муніципальне право	
<i>Пархоменко Н.М.</i> Конституційне законодавство: компаративно-доктринальні виміри сутності і змісту	62
<i>Корнієнко П.С.</i> Правозахисна діяльність та становлення прав і свобод людини в Україні	66
<i>Софінська І.Д.</i> Подвійне громадянство, принцип вірності і публічне врядування: мати не можна позбавити	71
<i>Боярський О.О.</i> Характерологічні ознаки людини як біосоціальної істоти: соціальне та нормативно-правове вимірювання на рівні локального соціуму	77
<i>Лисенко О.М.</i> Забезпечення права людини на судовий захист у національному та зарубіжному законодавстві: порівняльний аспект	84
<i>Вольська І.В.</i> Порівняльно-правовий аналіз компетенції та порядку формування конституційних судів в Україні та Сербії	88
<i>Гордійок С.А.</i> Конституція і культура в аспекті прав людини	92
<i>Звоздецька І.В.</i> Інтегративна функція конституційного права України	99
<i>Левандовська І.В.</i> Окрема думка судді Конституційного Суду України як гарантія принципу незалежності: pro et contra	103
<i>Посторонко І.Г.</i> Становлення та розвиток феноменології муніципалізму: історичні цивілізаційно-локальні підходи до розуміння та визначення	107
<i>Роскошній І.В.</i> Історичні передумови становлення та розвитку конституційно-правових відносин людини і держави в умовах інформаційного суспільства	114
<i>Чоренька Д.С.</i> Взаємодія особи з органами публічної влади крізь призму використання електронного судочинства та електронного підпису	122
Адміністративне право і процес. Фінансове право. Інформаційне право	
<i>Андрійко О.Ф.</i> До питання тлумачення правових норм в адміністративному праві	126
<i>Пухтецька А.А.</i> Про удосконалення положень Кодексу України про адміністративні правопорушення: критичний огляд законотворчих ініціатив	129
<i>Щербатюк Н.В.</i> Процедури зовнішньої торгівлі в Україні	134
<i>Гавалешко П.С.</i> Апеляція як самостійна стадія в сучасному адміністративному процесі: особливості реалізації прав людини на перегляд судового рішення	138
<i>Лис О.Г.</i> Реалізація стратегії розвитку інклюзивної освіти в Україні: адміністративно-правовий аспект	141
<i>Яремович О.І.</i> Вплив інститутів громадянського суспільства на правоохоронні органи держави крізь призму діяльності громадських рад	145
Проблеми цивільного, господарського, трудового права та права соціального забезпечення в Україні	
<i>Діковська І.А.</i> Вплив підстави виникнення міжнародної юрисдикції на механізм стягнення сімейного утримання	149
<i>Коструба А.В.</i> Формула тлумачення змісту правочину: приватноправові аспекти правозастосування	155
<i>Пироза І.С., Пироза С.С.</i> Особливості реалізації накопичувальної моделі пенсійного страхування в Україні	159
<i>Рябченко Ю.Ю.</i> Цивільний процесуальний статус як наукова категорія: перспективи впровадження у правотворчість та правозастосування	163
<i>Сімутіна Я.В.</i> Право на справедливі умови праці крізь призму положень Європейської соціальної хартії та практики Європейського комітету з соціальних прав	169

<i>Грамацький Е.М.</i> Удосконалення інституту обходу закону у процесі рекодифікації цивільного законодавства України	174
<i>Крижевська О.О.</i> Поняття нотаріальних процесуальних правовідносин	178
<i>Опанасюк Н.А., Попович С.І.</i> Історичні витoki правового регулювання туризму	182
<i>Печений О.П.</i> Деякі проблеми недійсності заповіту	189
<i>Стасів О.В., Бутинська Р.Я.</i> Поняття та завдання кадрової служби підприємства: правовий аспект	192
<i>Дубицька Н.Т.</i> Ризик та відповідальність у приватному праві	197
<i>Ліпатнікова О.О.</i> Особливості реалізації права застави кредитором	201
<i>Можаровський М.Ю.</i> Комплаєнс суб'єкта господарювання: поняття, види та принципи	204
<i>Нікітіна Т.О.</i> Специфіка медичних послуг (допомоги) в контексті реформування системи медичного обслуговування населення	209
<i>Степанченко О.С.</i> Деякі проблеми правового регулювання договірних відносин за участю споживачів у сфері електронної торгівлі	214
Проблеми права інтелектуальної власності	
<i>Бошицький Ю.Л.</i> Щодо підвищення ефективності кримінальної юстиції у сфері охорони інтелектуальної власності в Україні	219
<i>Ропотаренко М.В.</i> Theory and practice of intellectual property rights protection in software	228
<i>Потурай К.С.</i> Європейський Союз як суб'єкт охорони прав інтелектуальної власності на кінематографічний твір ..	232
Аграрне, земельне та екологічне право	
<i>Бусуйок Д.В.</i> Правовий режим земельних часток (паїв): сучасний стан та перспективи розвитку	237
<i>Григор'єва Х.А.</i> Мала гідроенергетика в Україні: юридичні проблеми розвитку (на матеріалах судової практики)	241
<i>Юсупов В.А., Ченішова Н.В.</i> Міжнародний досвід судового захисту екологічних прав громадян: сучасний стан	246
<i>Заєць О.І.</i> Характерні ознаки та особливості визнання земельного права як способу захисту	249
<i>Толкачова І.А., Кононенко А.С.</i> Проблеми забезпечення екологічних прав людини в Україні та зарубіжних країнах	254
Кримінальне право та кримінологія	
<i>Підюков П.П., Калиновський О.В.</i> Посилення протидії організованій злочинності, криміналізація «злочинів (ворів) у законі» та припинення діяльності злочинних спільнот в Україні: передісторія, сучасний стан і перспективи	259
<i>Величко Д.М., Шевченко В.В.</i> Домашнє насильство та способи його запобігання	263
<i>Куц В.М.</i> Звільнення від кримінальної відповідальності та перспективи його законодавчого врегулювання	267
<i>Любавіна В.П.</i> Вина в системі суміжних правових категорій	270
<i>Перелигіна Р.В.</i> Тенденції розвитку світової юридичної практики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству	274
<i>Ракінова І.В., Мельник А.В.</i> Особливості комунікації потерпілого як суб'єкта кримінального процесуального доказування	277
<i>Тарасевич Т.Ю.</i> Правове регулювання біометричної ідентифікації особи: національні тенденції та зарубіжний досвід	281
<i>Альєва Х.Р.</i> Основа для признання юридического лица потерпевшим в уголовном процессе Азербайджанской Республики	287
<i>Кривоускова К.Л.</i> Кримінальна відповідальність за публічні заклики до вчинення злочинів проти основ національної безпеки за законодавством іноземних держав та України	290
<i>Русаяв А.В.</i> Особливості доказування обставин вчинення кримінального правопорушення, пов'язаного із декларуванням недостовірної інформації	295
Правова система України й міжнародне право, порівняльне правознавство	
<i>Мальський М.М.</i> Становлення міжнародного виконавчого процесу через розвиток виконавчого процесу та його місце в системі права України	301
<i>Medvedieva M.O.</i> Protection of the health-related rights in international law	307
<i>Ващинець І.І.</i> Деякі питання впливу практики Європейського суду з прав людини на формування стандартів міжнародного комерційного арбітражу	312
<i>Ковальова М.В.</i> Деякі питання міжнародно-правової відповідальності в міжнародному публічному праві	316
<i>Ляшенко Р.Д., Нагієв Б.М., Кудра А.В.</i> Проблеми виконання рішень Європейського суду з прав людини Україною	320
<i>Данилова І.О.</i> Щодо формування морського законодавства України	324
<i>Лутууєнко А.А.</i> The patient's right to access to psychiatric records: doctrine and jurisprudence	328
<i>Стефанов Г.С.</i> Правові особливості проведення досліджень морського середовища у виключній економічній зоні	339
<i>Шишкін С.М.</i> Характеристика інституту обмеженої відповідальності судновласника у міжнародному приватному морському праві	343

Гість номера

<i>Péterfalvi A.</i> Data Protection and Freedom of Information on digital platforms	348
<i>Szili K., Kalmár F.</i> Proposed basic principles for the protection of national minorities in the EU	352

Студентська трибуна

<i>Стрий Т.О.</i> Права та обов'язки володільця на комерційну тасмницю	357
<i>Сухов Д.О.</i> Цивільно-правове регулювання договорів про створення і використання об'єктів права інтелектуальної власності	362

Рецензії

<i>Орлеан А.М.</i> Актуальне дослідження кримінально-правових аспектів осудності	367
<i>Біленчук П.Д., Кравчук О.О.</i> Електронне суспільство, електронне право, кібербезпека: стратегія розвитку інноваційної ери	368

Нові видання

<i>Szmyt A.</i> W kręgu prawa konstytucyjnego	370
---	-----

Редакційні повідомлення	372
--------------------------------------	-----

Адреса редакції: 01601, м. Київ, вул. Трьохсвятительська, 4.
Головний редактор: +38044-278-51-55. Редактор: +38044-235-63-24, +38097-431-97-77.

www.chasprava.com.ua www.kul.kiev.ua

e-mail: chasprava@ukr.net

Редактор *Т.В.Ходаківська*. Художник *В.С.Жиборовський*
Комп'ютерне макетування *О.С.Бондаренко*

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації КВ № 16356-4828ПР від 19.02.2010 р.
Підп. до друку 30.08.2021. Формат 60×84 1/8. Друк офсетний. Ум.-друк. арк. 43,2. Обл.-вид. арк. 51,2. Наклад 500 прим.
Видання та друк: Київський університет права НАН України. 01601, м. Київ-1, вул. Трьохсвятительська, 4. Тел. +38044-278-73-11.

Law Review **OF KYIV UNIVERSITY OF LAW**

Ukrainian scientific and theoretical periodical

Founded
in October, 2001

2021/2

Published
4 times per year

Kyiv University of Law of the NAS of Ukraine
V.M. Koretskyi Institute of State and Law of the NAS of Ukraine

ISSN 2219-5521

**“Law Review of Kyiv University of Law” is included into the professional
publication list “Legal sciences”, category “B”
(Ministry of Education and Science of Ukraine: order № 1643, 2019/12/28)**

The journal is entered in the international scientific metric bases

**HeinOnline (USA)
and
“Index Copernicus International” (Poland)**

Recommended for publishing by
V.M. Koretskyi Institute of State and Law of the NAS of Ukraine Academic Council
(protocol № 6, 2021/07/01)
Kyiv University of Law of the NAS of Ukraine Academic Council
(protocol № 2, 2021/06/15)

Subscription index 23994

Editorial team

Yuriy Shemshuchenko, Dr. hab. in Law, Professor, Academician of the NAS of Ukraine, Director of V.M. Koretsky Institute of State and Law of the NAS of Ukraine (*Editor-in-Chief*);

Yuriy Boshytskyi, Ph.D. in Law, Professor, Honored Lawyer of Ukraine, Rector of Kyiv University of Law of the NAS of Ukraine (*Editor-in-Chief deputy*);

Tetiana Khodakivska, Head of the Department of Kyiv University of Law of the NAS of Ukraine (*editor*);

Olha Andriyko, Dr. hab. in Law, Professor, Corresponding Member of the NALS of Ukraine, Honored Lawyer of Ukraine, Head of the Department of V.M. Koretsky Institute of State and Law of the NAS of Ukraine;

Oleksandr Batanov, Dr. hab. in Law, Professor, Leading Researcher of V.M. Koretsky Institute of State and Law of the NAS of Ukraine;

Sergiy Bilotsky, Dr. hab. in Law, Professor, Professor of the Institute of International Relations of Taras Shevchenko National University of Kyiv;

Arif Guliev, Dr. hab. in Law, Professor of the National Aviation University;

Sergey Koroed, Dr. hab. in Law, Professor, Head of the Department of King Danylo University;

Olexander Kostenko, Dr. hab. in Law, Professor, Academician of the NALS of Ukraine, Merited Figure of Science and Technology of Ukraine, Head of the Department of V.M. Koretsky Institute of State and Law of the NAS of Ukraine;

Pavlo Kulynych, Dr. hab. in Law, Professor, Corresponding Member of the NALS of Ukraine, Leading Researcher, Head of Sector of V.M. Koretsky Institute of State and Law of the NAS of Ukraine;

Viktor Ladychenko, Dr. hab. in Law, Professor, Head of the Department of the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine;

Nataliya Malysheva, Dr. hab. in Law, Professor, Academician of the NALS of Ukraine, Honored Lawyer of Ukraine, Head of the Department of V.M. Koretsky Institute of State and Law of the NAS of Ukraine;

Maryna Medvedieva, Dr. hab. in Law, Professor of the Institute of International Relations of Taras Shevchenko National University of Kyiv;

Mykola Onishchuk, Dr. hab. in Law, Professor, Rector of the National School of Judges of Ukraine;

Natalia Parkhomenko, Dr. hab. in Law, Professor, Corresponding Member of the NALS of Ukraine, Honored Lawyer of Ukraine, Scientific Secretary of V.M. Koretsky Institute of State and Law of the NAS of Ukraine;

Tetiana Podorozhna, Dr. hab. in Law, Associate Professor, Professor of Lviv University of Trade and Economics;

Vadym Popko, Dr. hab. in Law, Professor of the Institute of International Relations of Taras Shevchenko National University of Kyiv;

Kostiantyn Savchuk, Ph.D. in Law, Senior Researcher, Senior Researcher of V.M. Koretsky Institute of State and Law of the NAS of Ukraine;

Yana Simutina, Dr. hab. in Law, Senior Researcher, Leading Researcher of V.M. Koretsky Institute of State and Law of the NAS of Ukraine;

Iryna Sofinska, Dr. hab. in Law, Professor of the National University "Lviv Polytechnic";

Gennady Tymchenko, Dr. hab. in Law, Senior Researcher, Leading Researcher of V.M. Koretsky Institute of State and Law of the NAS of Ukraine;

Larisa Udovyka, Dr. hab. in Law, Professor, Head of the Department of the Law Faculty of Zaporizhzhia National University;

Igor Usenko, Ph.D. in Law, Professor, Honored Lawyer of Ukraine, Head of the Department of V.M. Koretsky Institute of State and Law of the NAS of Ukraine;

Volodymyr Shatilo, Dr. hab. in Law, Professor, Honored Lawyer of Ukraine, Head of the Department of Kyiv National Linguistic University;

Svitlana Shimon, Dr. hab. in Law, Professor, Head of the Department of Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman;

Olga Shpakovych, Dr. hab. in Law, Professor, Professor of the Institute of International Relations of Taras Shevchenko National University of Kyiv.

Editorial team foreign members

Amir Aliyev, Dr. hab. in Law, Professor, Dean of the Faculty of Law of Baku State University (Azerbaijan);

Rainer Arnold, Dr. hab. in Law, Professor of the University of Regensburg (Germany);

William E. Butler, Dr. hab. in Law, Professor, Foreign Member of the NAS of Ukraine and NALS of Ukraine, Emeritus Professor of University of London, Professor of Pennsylvania State University (USA);

Adam Makharadze, Dr. hab. in Law, Professor, Dean of Law and Social Science Faculty of Batumi Shota Rustaveli State University (Georgia);

Herbert Schambeck, Dr. hab. in Law, Professor (Austria);

Veronika Szikora, Professor, Dean of the Faculty of Law of the University of Debrecen (Hungary);

Andrzej Szmyt, Dr. hab. in Law, Professor, Head of the Department of Constitutional Law and Administration of the University of Gdańsk (Poland).

CONTENTS

<i>Yuriy Shemshuchenko, Yuriy Boshytskyi, Tetiana Khodakivska. Law Review of Kyiv University of Law marks its 20th birthday</i>	11
Outstanding Ukrainian Lawyers	
<i>Iryna Muzyka. Jurist-encyclopedist Yevhen Vasyliovych Spektorsky (1875–1951)</i>	14
State and law theory and history. Philosophy of law	
<i>Vasyl Kopcha. Legal methods of research of the phenomenon: general concepts, structure, tools</i>	20
<i>Oleksandr Stovpets. Legal-theoretical aspects of the New Keynesianism and Libertarianism in current political discussions</i>	24
<i>Oleksandr Bilash, Marija Mendzhul. Peculiarities of legal personality of religious organizations in Ukraine: theoretical and practical aspect</i>	29
<i>Viacheslav Vasetsky. Significant socio-political events as the origins of changes in the field of ensuring human rights and freedoms</i>	35
<i>Volodymyr Kakhnych. Yevhen Konovalts is a bright student of the Faculty of Law of Lviv University in 1909–1914</i>	39
<i>Mykhailo Ryazanov. Features of the law of the Zaporizhian Sich in the legal heritage of Ukraine</i>	43
<i>Pavlo Yehorov. Mixed form of free legal aid: models and foreign experience</i>	47
<i>Dmytro Radziievskyi. Legal technique of acts of land legislation: theoretical and methodological approaches to understanding</i>	51
<i>Tatiana Shekhovtsova. Islamic standard of human rights: transformation trends under the influence of globalization processes</i>	55
Constitutional law. Municipal law	
<i>Natalia Parkhomenko. Constitutional legislation: comparative-theoretical dimensions of essence and content</i>	62
<i>Petro Korniyenko. Human rights activities and the formation of human rights and freedoms in Ukraine</i>	66
<i>Iryna Sofinska. Dual citizenship, principle of faithfulness and public governance: to have not be deprived</i>	71
<i>Olexandr Boyarsky. Characteristic features of man as a biosocial being: social and normative-legal measurement at the level of local society</i>	77
<i>Serhiy Hordiyuk. Constitution and culture in the human rights aspect</i>	92
<i>Oleksandr Lysenko. Ensuring the human right to judicial protection in national and foreign legislation: a comparative aspect</i>	84
<i>Inna Volskaya. Comparative analysis of competence and procedure for the formation of constitutional courts in Ukraine and Serbia</i>	88
<i>Iryna Zvozdetska. Integrative function of the constitutional law of Ukraine</i>	99
<i>Irina Levandovska. Separate opinion of the judge of the Constitutional Court of Ukraine as a guarantee of the independence principle: pro et contra</i>	103
<i>Inna Postoronko. Formation and development of the phenomenology of municipalism: historical civilization-local approaches to understanding and definition</i>	107
<i>Illya Roskoshnyy. Historical prerequisites for the formation and development of constitutional and legal relations between man and state in the conditions of the information society</i>	114
<i>Danyila Chornenka. Interaction of an individual with public authorities through the prism of the use of e-justice and e-signature</i>	122
State governing and administrative law issues. Financial law. Information law	
<i>Olga Andriyko. On the question of interpretation of legal norms in administrative law</i>	126
<i>Alla Pukhtetska. On development of the provisions of the Code of Ukraine on administrative offences: critical overview of modern law-drafting initiatives</i>	129
<i>Natalia Shcherbatiuk. Foreign trade procedures in Ukraine</i>	134
<i>Petro Havaleshko. Appeal as an independent stage in modern administrative proceedings: features of the exercise of human rights to review of judgement</i>	138
<i>Olena Lys. Implementation of the strategy for the development of inclusive education in Ukraine: administrative legal aspect</i>	141
<i>Oleksandra Yaremowych. Influence of civil society institutions on state law enforcement agencies through the prism of public councils</i>	145
The issues of civil law, commercial law, labour law and social security law of Ukraine	
<i>Iryna Dikovska. The Impact of the Ground for International Jurisdiction on the Mechanism of Recovery of Family Maintenance</i>	149
<i>Anatolii Kostruba. The formula for interpreting the transaction content: private-legal aspects of legal enforcement</i>	155
<i>Ihor Pyroha, Serhii Pyroha. Features of implementation of the accumulative model of pension insurance in Ukraine</i>	159
<i>Yurii Riabchenko. Civil procedural status as a scientific category: prospects for implementation in lawmaking and law enforcement</i>	163

<i>Yana Simutina</i> . The right to just conditions of work through the prism of the provisions of the European Social Charter and the practice of the European Committee of Social Rights	169
<i>Ernest Gramatskiy</i> . Improvement of the evasion of law institute in the process of recodification of the civil legislation of Ukraine	174
<i>Olena Kryzhevska</i> . The concept of notarial procedural legal relations	178
<i>Nataliia Opanasiuk, Sergii Popovych</i> . Historical highlights of legal regulation of tourism	182
<i>Oleg Pechenyi</i> . Some problems with the invalidity of the testament	189
<i>Oksana Stasiv, Roksolana Butynska</i> . Concept and tasks of the personnel service of an enterprise: legal aspect	192
<i>Natalia Dubytska</i> . Risk and responsibility in private law	197
<i>Olga Lipatnikova</i> . Peculiarities of the exercise of the right of pledge by the creditor	201
<i>Mykyta Mozharovskiy</i> . Business entity's compliance: concepts, types and principles	204
<i>Tetiana Nikitina</i> . Special features of medical services (assistance) in the context of the system of medical service of the population' reforms	209
<i>Olena Stepanchenko</i> . Some problems of legal regulation contractual relations with customer participation in the field of electronic commerce	214
Intellectual property law issues	
<i>Yuriy Boshytskyi</i> . About the increase of the efficiency of criminal justice in intellectual property protection in Ukraine	219
<i>Mykhailo Ponomarenko</i> . Theory and practice of intellectual property rights protection in software	228
<i>Kateryna Poturai</i> . The European Union as a subject of protection of intellectual property rights to the cinematographic work	232
Agricultural, land and environmental law	
<i>Diana Busuiok</i> . Legal regime of land plots (shares): current situation and prospects of development	237
<i>Khrystyna Hryhorieva</i> . Small hydropower in Ukraine: legal problems of development (on the materials of judicial practice)	241
<i>Valerii Yusupov, Nataliia Chenshova</i> . International experience of judicial protection of environmental rights of citizens: a current status	246
<i>Olena Zaiets</i> . Characteristic features and peculiarities of recognition of land right as a method of protection	249
<i>Iryna Tolkachova, Anna Kononenko</i> . Problems of ensuring environmental human rights in Ukraine and foreign countries	254
Criminal law and criminology	
<i>Petro Pidyukov, Oleksandr Kalynovskiy</i> . Strengthening the fight against organized crime, criminalization of «thieves (vory) in law» and stopping activity of the criminal community in Ukraine: background, current state and prospects	259
<i>Dmitro Velychko, Vitalina Shevchenko</i> . Domestic violence and the ways to prevent it	263
<i>Vitalii Kuts</i> . Exemption from criminal liability and the prospects for its legislative regulation	267
<i>Victoria Lubavina</i> . The concept of guilt as an element of the content of criminal law of Ukraine	270
<i>Raisa Perelygina</i> . Trends in the development of world legal practice in the field of preventing and combating domestic violence	274
<i>Inna Rakipova, Andrii Melnyk</i> . Features of communication of the victim as a subject of criminal procedural evidence ...	277
<i>Tetiana Tarasevych</i> . Legal regulation of biometric identification: national trends and foreign experience	281
<i>Halima Aliyeva</i> . Grounds for recognition of a legal person as a victim in criminal proceedings of the Republic of Azerbaijan	287
<i>Kateryna Kryvopuskova</i> . Criminal responsibility for public calls to commit crimes against the foundations of national security under the legislation of foreign states and Ukraine	290
<i>Andrii Rusaiev</i> . Features of proving the circumstances of committing a criminal offense related to submission of inaccurate information	295
The legal system of Ukraine and international law, comparative legal studies	
<i>Markian Malskyy</i> . Establishment of international enforcement process through development of the enforcement process and its place in the legal system of Ukraine	301
<i>Maryna Medvedieva</i> . Protection of the health-related rights in international law	307
<i>Ivan Vashchynets</i> . Certain issues of the human rights impact on establishing the standards of the international commercial arbitral proceedings	312
<i>Maryna Kovalova</i> . Some issues of responsibility under public international law	316
<i>Ruslana Liashenko, Bohdan Nahiiev, Alona Kudra</i> . Problems of execution of decisions of the European Court of Human Rights in Ukraine	320
<i>Iryna Danilova</i> . Regarding the formation of maritime legislation of Ukraine	324
<i>Anatoliy Lytvynenko</i> . The patient's right to access to psychiatric records: doctrine and jurisprudence	328
<i>Georgi Stefanov</i> . Legal Features of Research on the Marine Environment in the Exclusive Economic Zone	339
<i>Sergii Shyshykin</i> . Characteristics of the institution of limited liability of a shipowner in private maritime law	343

Contents

Issue guest

- Attila Péterfalvi*. Data Protection and Freedom of Information on digital platforms 348
Katalin Szili, Ferenc Kalmár. Proposed basic principles for the protection of national minorities in the EU 352

Students' forum

- Tetiana Strii*. Rights and obligations of the owner of a trade secret 357
Dmytro Sukhov. Civil legal regulation of agreements on the creation and use of objects of intellectual property rights 362

Reviews

- Andriy Orlean*. Topical study of criminal law aspects of sanity 367
Petro Bilenchuk, Alexander Kravchuk. Electronic society, electronic law, cybersecurity: strategy for the development of the innovation era 369

New editions

- Andrzej Szmyt*. In the circle of constitutional law 370

- Editorial message** 372

The editorial office address: 4, Triokhsviatytska Street, Kyiv, 01601.

The editor-in-chief: +38044-278-51-55. The editor: +38044-235-63-24, +38097-431-97-77.

www.chasprava.com.ua **www.kul.kiev.ua**

e-mail: chasprava@ukr.net

The editor *T.Khodakivska*. The artist *V.Zhyborovskyi*.
Computer premastering *A.Bondarenko*

Printed media state register certificate KV № 16356-4828 PR, 19.02.2010

Signed for printing 2021/08/30. Format 60×84 1/8. Offset printing. Conventional printed sheets 43,2. Published sheets 51,2. Sheet feed 500 copies.
Edition and printing: Kyiv University of Law of the NAS of Ukraine. 4 Triokhsviatytska St., 01601, Kyiv-1, phone number +38044-278-73-11.

in all spheres of life. The essence of this right is that the law provides and clearly regulates the possibility of any person whose rights, freedoms or interests have been violated, in order to protect the latter to seek help in court to carry out all necessary judicial measures

The purpose of the study will be a comparative analysis of the norms enshrining the human right to judicial protection, foreign and national legislation and identify shortcomings in their formulation. To achieve this goal, the constitutional legislation of Ukraine, Greece, Spain, Italy, the Netherlands, Portugal, Finland, France, Switzerland, Georgia, the Republic of Bulgaria, Latvia, Lithuania, Armenia, and the Republic of Moldova was analyzed.

The study of the norms of foreign constitutional legislation allows us to highlight the most important shortcomings in the formulation of the right to judicial protection: it is unacceptable to limit this human right by indicating that such a right has only a citizen; the disadvantage is the definition of this right indirectly, as it must be clearly defined as one of the inalienable human rights. St. 55 of the Constitution of Ukraine, which enshrines the human right to judicial protection, is sufficiently detailed, clearly defines its essence and content and does not contain significant shortcomings, although it needs some clarification.

Key words: human rights and freedoms, human right to judicial protection, constitutional legislation, protection of rights and legitimate interests.

DOI: 10.36695/2219-5521.2.2021.16

УДК 342.565.2.033

I.В. ВОЛЬСЬКА

*Інна Василівна Вольська, аспірант Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича**

ORCID: 0000-0002-0765-1813

ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ КОМПЕТЕНЦІЇ ТА ПОРЯДКУ ФОРМУВАННЯ КОНСТИТУЦІЙНИХ СУДІВ В УКРАЇНІ ТА СЕРБІЇ

Постановка проблеми. Конституційний Суд України (далі – КС) та інші суб'єкти, які забезпечують конституційності нормативних актів, підкоряючись тільки праву та Конституції, повинні гарантувати ефективність інструментів конституційного народовладдя, утвердити в національній свідомості сприйняття Конституції як дієвого засобу захисту державного суверенітету, демократії та прав людини. У зв'язку з необхідністю реформування конституційного судочинства вбачаємо за необхідне дослідження даного питання в Сербії та Україні для проведення аналізу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вирішенню правових проблем, що пов'язані з функціонуванням органів конституційної юрисдикції та визначенням їх компетенції, сприяли наукові дослідження вітчизняних фахівців у галузі теорії права та конституційного правосуддя, а саме: М. Баймуратова, Д. Белова, Ю. Бисаги, В. Бойка, Л. Бориславського, В. Бринцева, С. Головатого, М. Гультая, Н. Дроздович, В. Колісника, О. Коні, В. Коновалової, В. Копейчикова, М. Костицького, В. Лемака, В. Маляренка, О. Мироненка, М. Михеєнка, М. Погорецького, Б. Пошви, П. Рабіновича, О. Скрипнюка, А. Стрижака, М. Теплюка, Ю. Тодики, О. Щербанюк та ін.

Формулювання мети статті. Метою статті є визначення порядку формування конституційних судів, а також аналіз їх повноважень.

Виклад основного матеріалу. Набір правил, які регулюють розподіл процесуальних повноважень у контролі конституційності, виявляє принципovu компетенцію органічного законодавця у встановленні процедури та підпорядковану регуляторну владу конституційним судам.

Республіка Сербія належить до держав, які мають давні традиції конституційної юрисдикції. Дійсно, лише в 1963 р. Конституція Соціалістичної Республіки Сербія (однієї з шести федеральних одиниць Соціалістичної Федеративної Республіки Югославії), взявши за приклад нові конституційні рішення на рівні федеративної держави, також запровадила в конституційній системі федеративної єдності Конституційний Суд. Це незалежний та автономний державний орган, який має компетенцію захищати конституційність та законність та/або контролювати відповідність закону Конституції і всіх нормативно-правових актів та інших нормативних документів загального масштабу Конституції та закону.

Юрисдикція Конституційного Суду Сербії визначена Конституцією. Аналіз положень Конституції, зокрема ст. 167, де перераховані компетенції Конституційного Суду, а також положень інших назв Конституції, в яких визначені різні додаткові повноваження цього органу, дає можливість зробити висновок, що Конституційний Суд Сербії займає своє місце серед юридично-конституційних інститутів, наділених найширшими та різноманітними повноваженнями.

Основною компетенцією Конституційного Суду залишається так званий нормативний (абстрактний) контроль відповідності між нормативними текстами згідно з ієрархією, визначеною Конституцією, націо-

нальних та міжнародних нормативних документів¹. Це означає, що Конституційний Суд приймає рішення про: відповідність закону та всіх нормативних документів Конституції, загальновизнаним нормам міжнародного права та ратифікованим міжнародним договорам, що всі інші нормативні документи, прийняті в Республіці Сербія, відповідають чи не відповідають закону. Порівняно з попередньою Конституцією 1990 р. ми відзначаємо, що також відбулося розширення компетенції Конституційного Суду в сфері абстрактного контролю, оскільки, оцінюючи відповідність закону та інших національних нормативних актів загальновизнаним нормам міжнародне право та ратифіковані міжнародні договори, Конституційний Суд також стає компетентним перевіряти відповідність національного законодавства міжнародному праву.

Щодо контролю конституційності законів, автор Конституції вперше встановив дві форми контролю. На додаток до стандартного апостеріорного контролю, який здійснюється Судом після набрання чинності законом, Конституція також передбачає попередній контроль апріорно конституційності законів. Ця процедура перевірки конституційності проводиться стосовно закону, прийнятого Парламентом, без завершення процедури, згідно з якою закон стає юридично досконалим – оприлюднення закону декретом Президента Республіки та його опублікування в Офіційному віснику Республіки Сербія. Залежно від природи речей процедуру попередньої перевірки конституційності закону можуть ініціювати лише депутати, а це, як передбачає Конституція, щонайменше одна третина депутатів.

На практиці досі не надходило жодного запиту про попередню перевірку конституційності закону. Отже, ця, по суті, превентивна форма захисту правопорядку на даний момент є лише конституційною можливістю. Конституція передбачала універсальний контроль конституційності всіх регуляторних актів, прийнятих у Республіці Сербія, а це означає, що жоден регуляторний акт у Сербії не є виключеним. У здійсненні цієї компетенції Конституційний Суд відіграє репресивну роль, оскільки своїм рішенням виключає із правового порядку закони та нормативні акти, які не відповідають Конституції. У цьому сенсі Конституційний Суд відіграє роль «негативного законодавця». Враховуючи, що основною метою діяльності кожного конституційного суду є забезпечення гармонізації правового порядку в інтересах здійснення прав громадян і що рішення, яким суд проголошує, що даний закон чи інший нормативний акт є повністю чи частково не відповідає нормам Конституції, часто викликає юридичну прогалину, Конституційний Суд Сербії, спираючись на досвід порівняльної конституційної судової практики, врегулював спір у кількох конкретних справах у своїй останній практиці шляхом винесення «інтерпретаційного рішення»². По суті це означає, що Суд своїм рішенням «утримав» оспорюваний правовий стандарт, який був предметом перегляду, за умови, що ця норма тлумачиться так, як Суд вважає, що відповідає Конституції. Це правда, що такі рішення можуть бути піддані критиці, враховуючи, що таким чином Суд перетворюється з «негативного» законодавця на «позитивного» законодавця. Однак Суд зробив це, виявивши, що ухвалюючи рішення про неконституційність у даній справі, буде створено правовий вакуум, який матиме значні несприятливі наслідки для реалізації прав громадян. Суд зробив це, встановивши, що ухвалюючи рішення про неконституційність у даній справі, буде створено правовий вакуум, який матиме значні шкідливі наслідки для реалізації прав громадян.

Наступна компетенція Конституційного Суду у сфері нормативного контролю стосується, як зазначалося вище, перевірки відповідності закону всіх нормативних актів, юридична сила яких поступається закону, контролю законності. У цьому випадку також Конституція передбачає, що всі нормативні акти повинні підлягати перегляду законності. Таким чином, Конституційний Суд є компетентним аналізувати відповідність закону не лише постановам Уряду, розпорядженням міністрів та іншим державним органам, а й усім нормативним актам, прийнятими органами автономних областей, муніципалітети та міста, компанії, банки, політичні партії, організації неурядові, профспілки чи інші юридичні особи. Слід зазначити, що ця дуже широка компетенція Конституційного Суду у сфері контролю за законністю була встановлена ще з Конституції 1990 р.

Наступна сфера компетенції Конституційного суду Сербії стосується врегулювання конфліктів компетенції. До прийняття Конституції 2006 р. Конституційний Суд мав компетенцію лише вирішувати колізії юрисдикції між (звичайними) судами та іншими державними органами. Ця компетенція також значно розширена чинною Конституцією. Це означає, що сьогодні Конституційний Суд є органом, який вирішує конфлікти компетенції між органами різних рівнів влади – державними органами (республіки), органами регіональних та місцевих органів, а також між органами двох органів місцевого самоврядування³.

Розширивши свою юрисдикцію, Конституційний Суд набув ознак «апеляційного суду», тобто органу, який вирішує конкретні спори. У цьому сенсі одна із нових компетенцій Конституційного Суду виникла безпосередньо з гарантією незалежності суддів, передбачених Конституцією – судді, а також прокурори та заступники прокурора мають право звернутися до Конституційного Суду з проханням про звільнення.

Склад Конституційного Суду, умови обрання, порядок обрання суддів та припинення посади судді визначаються Конституцією. Конституційний Суд складається з 15 суддів, які обираються на дев'ятирічний термін. Особа може бути обрана максимум двічі. Судді обираються з числа відомих юристів у віці щонайменше 40 років та щонайменше 15 років досвіду роботи за фахом адвоката.

Конституція обрала змішану процедуру обрання суддів, яка найбільше нагадує обрання суддів до Конституційного суду Італії. А саме, п'ять суддів обираються Національними Зборами зі списку з 10 кандидатів, запропонованих Президентом Республіки, наступні п'ять суддів призначаються Президентом Республіки зі списку з 10 кандидатів, запропонованих Національними Зборами, і останній п'ять суддів призначаються

Верховним касаційним судом зі списку з 10 кандидатів, спільно запропонованих Вищою радою юстиції та Радою державних прокурорів. Ця процедура виборів повинна гарантувати, що жодна з гілок влади, які беруть участь у формуванні Конституційного Суду, не матиме переважного впливу на його склад.

Голова Суду обирається із числа суддів самими суддями шляхом таємного голосування терміном на три роки. Функція судді припиняється після закінчення його повноважень, шляхом відставки, виконання умов пенсії або звільнення. Конституція передбачає, що суддя може бути звільнений лише у разі порушення заборони конфлікту інтересів або якщо його судять за кримінальне правопорушення, яке робить його негідним.

Стаття 1 Закону України «Про Конституційний Суд України» визначає, що Конституційний Суд України є органом конституційної юрисдикції, який забезпечує верховенство Конституції України, вирішує питання про відповідність Конституції України законів України та у передбачених Конституцією України випадках інших актів, здійснює офіційне тлумачення Конституції України, а також інші повноваження відповідно до Конституції України⁴.

Діяльність Конституційного Суду України ґрунтується на засадах верховенства права, незалежності, колегіальності, гласності, відкритості, повного і всебічного розгляду справ, обґрунтованості та обов'язковості ухвалених ним рішень і висновків.

Аналізуючи юридичні позиції Конституційного Суду України, можна стверджувати, що основним завданням Конституційного Суду України є забезпечення належної реалізації принципу поділу державної влади, системи балансу влад з метою недопущення непропорційного підсилення або неадекватного впливу однієї гілки державної влади на іншу. Об'єктивне застосування та належне тлумачення без будь-яких переваг можливі лише за умови незалежності Конституційного Суду України і судової влади загалом та відсутності негативного впливу і тиску законодавчої та виконавчої влади, які керуються не стільки інтересами права, скільки інтересами політики та партійними уподобаннями⁵.

Відповідно до ст. 32 Закону України «Про Конституційний Суд України» у складі Суду діють Велика Палата, два сенати та шість колегій. Велика палата діє у складі всіх суддів Конституційного Суду. Сенат діє у складі дев'яти суддів Конституційного Суду. Якщо кількість суддів Конституційного Суду є меншою за 18, Сенат є повноважним за умови участі в ньому щонайменше шести суддів Конституційного Суду. Склад сенатів формується на спеціальному пленарному засіданні Конституційного Суду шляхом жеребкування. Стосовно Голови Конституційного Суду та заступника Голови Конституційного Суду жеребкування не проводиться. Колегія діє у складі трьох суддів Конституційного Суду. Суд на спеціальному пленарному засіданні шляхом жеребкування утворює в межах сенатів колегії в порядку, встановленому Регламентом. Один і той самий Суддя не може входити на постійній основі до складу кількох колегій⁶.

Хоча Конституція визначає, що відбір суддів Конституційного Суду відбувається на конкурсних засадах, процедура, яка зараз прописана в законі, не передбачає реального конкурсу. Кожен суб'єкт призначення формально проводить свої «конкурси», які, однак, не забезпечують перевірки кандидатів на відповідність вимогам Конституції і не гарантують, що суддею Конституційного Суду України стане найкращий кандидат. Нинішня процедура дозволяє призначати на посади політично залежних осіб, які, будучи суддями Конституційного Суду, замість захисту Конституції і прав людини захищають інтереси своїх політичних патронів. Останнє рішення КС щодо електронного декларування – яскраве тому підтвердження. Тому процедуру відбору суддів Конституційного Суду потрібно негайно змінювати.

У нас удосконалення даної процедури передбачено Стратегією розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021–2023 рр.⁷

Висновки. Отже, організаційно-правова структура Конституційного Суду на сьогодні є цілком сформованою та законодавчо визначеною. Однак окремі її елементи все ще потребують більш чіткої законодавчої регламентації та практичного покращення. Тому перспективами подальшого удосконалення організаційно-правових структур конституційних судів повинні стати утворення та розвиток нових форм судової взаємодії, підвищення ефективності управління системою судів тощо.

Чинна Конституція Сербії відводить Конституційному Суду роль захисника основних цінностей, на яких ґрунтується конституційний лад Республіки Сербія. Своїми рішеннями Суд прагне внести свій внесок у розвиток Сербії як верховенства права та демократії, і це насамперед в інтересах її громадян.

¹ Ilic Prelic Vesna, « Les compétences et la composition de la Cour constitutionnelle de la République de Serbie », *Les Nouveaux Cahiers du Conseil constitutionnel*, 2016/1 (N° 50). P. 63–71. DOI : 10.3917/nccc1.050.0063. URL: <https://www.cairn.info/revue-les-nouveaux-cahiers-du-conseil-constitutionnel-2016-1-page-63.htm>

² Ilic Prelic Vesna, « Les compétences et la composition de la Cour constitutionnelle de la République de Serbie », *Les Nouveaux Cahiers du Conseil constitutionnel*, 2016/1 (N° 50). P. 63–71. DOI : 10.3917/nccc1.050.0063. URL: <https://www.cairn.info/revue-les-nouveaux-cahiers-du-conseil-constitutionnel-2016-1-page-63.htm>

³ Ilic Prelic Vesna, « Les compétences et la composition de la Cour constitutionnelle de la République de Serbie », *Les Nouveaux Cahiers du Conseil constitutionnel*, 2016/1 (N° 50). P. 63–71. DOI : 10.3917/nccc1.050.0063. URL : <https://www.cairn.info/revue-les-nouveaux-cahiers-du-conseil-constitutionnel-2016-1-page-63.htm>

⁴ Про Конституційний Суд України: Закон України *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2017. № 35. Ст. 376. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19#n187>

⁵ Рішення Конституційного Суду України (Велика палата) у справі за конституційним поданням 47 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень Закону України «Про запобігання корупції», Кримінального кодексу України від 27 жовтня 2020 р. № 13-п/2020.

⁶ Про Конституційний Суд України: Закон України. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2017. № 35. Ст. 376. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19#n187>

⁷ Про Стратегію розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021–2023 роки: Указ Президента України № 231/2021 URL: <https://www.president.gov.ua/documents/2312021-39137>

Резюме

Вольська І.В. Порівняльно-правовий аналіз компетенції та порядку формування конституційних судів в Україні та Сербії.

Дана стаття присвячена порівняльно-правовому аналізу компетенції та порядку формування конституційних судів в Україні та Сербії. Особливості формування органів конституційного контролю в своїй основі мають і ту спільність, що, виходячи з характеру суспільних відносин і завдань розвитку будь-якої країни, ставиться мета створити незалежний від політичного впливу орган з високоморальними принципами, який зможе забезпечити верховенство Основного Закону країни, сприяти стабільному і динамічному розвитку суспільства з урахуванням особливостей системи цінностей даного суспільства/функціонування системи конституційного контролю.

З точки зору як інституційної, так і функціональної незалежності органів конституційного правосуддя потрібно окремо проаналізувати питання їх процесуальної компетенції, а також порядку формування. Характерними рисами порядку обрання суддів Конституційного Суду України та Сербії є змішана форма.

Ключові слова: компетенція, конституційне судочинство, конституційний суд, склад суду, порядок призначення

Резюме

Вольская И.В. Сравнительно-правовой анализ компетенции и порядка формирования конституционных судов в Украине и Сербии.

Данная статья посвящена сравнительно-правовому анализу компетенции и порядка формирования конституционных судов в Украине и Сербии. Особенности формирования органов конституционного контроля в своей основе имеют и ту общность, что, исходя из характера общественных отношений и задач развития любой страны, ставится цель создать независимый от политического влияния орган с высоконравственными принципами, который сможет обеспечить верховенство Основного Закона страны, способствовать стабильному и динамичному развитию общества с учетом особенностей системы ценностей данного общества/функционирования системы конституционного контроля.

С точки зрения как институциональной, так и функциональной независимости органов конституционного правосудия нужно отдельно проанализировать вопрос их процессуальной компетенции, а также порядка формирования. Характерными чертами порядка избрания судей Конституционного Суда Украины и Сербии является смешанная форма.

Ключевые слова: компетенция, конституционное судопроизводство, Конституционный суд, состав суда, порядок назначения.

Summary

Inna Volskaya. Comparative analysis of competence and procedure for the formation of constitutional courts in Ukraine and Serbia.

This article is devoted to the comparative and legal analysis of the competence and the procedure for the formation of constitutional courts in Ukraine and Serbia. Features of the formation of constitutional control bodies are based on its community, which, based on the nature of social relations and objectives of the development of any country, is the purpose of creating an authority with high-moral principles, which will be able to ensure the rule of fundamental law of the country, to contribute to a stable and dynamic development of society, taking into account the features of the system of values of this society/functioning of the system of constitutional control.

As a body of constitutional jurisdiction, the Constitutional Court is independent from the legislative, executive and judicial authorities, it is subordinated to the Constitution, guarantees the rule of the Constitution, ensures the implementation of the principle of division of state power, as well as the Constitutional Court guarantees the responsibility of the state to a citizen and a citizen before the state. Being an independent constitutional body of the state, the Constitutional Court carries out its main and basic function to control the constitutionality of normative acts and the abolition of legal norms that contradict the Constitution, as well as the interpretation of the Constitution. At the heart of the court's activities are the principles of independence, collegiality, legality and publicity.

The activities of the Constitutional Court are a control and organizational and aimed at attracting public authorities, the acts of which were subject to control of constitutionality, to the need to eliminate the rules that contradict the Constitution, and the suspension of the normative act, but the right to change or cancel the act remains the body that issued its issued. Resolution on constitutionality control are final and mandatory. Normative acts or parts they are recognized as unconstitutional, lose validity and are not applicable.

In terms of both institutional and functional independence of constitutional justice bodies, it is necessary to separately analyze the issues of their procedural competence, as well as the order of formation. Characteristic features of the election of judges of the Constitutional Court of Ukraine and Serbia are mixed form.

Key words: competition, constitutional justice, Constitutional Court, court composition, procedure for appointment.